Revisionsverkets ställningstaganden

Polisens trafiköövervakning

Granskningen gällde polisens trafiköövervakning, som är en del av polisens trafiksäkerhetsarbete. Polisen övervakar trafiken, avslöjar och förebygger brottslighet i trafiken och främjar utvecklingen av trafiksäkerheten. Trafiksäkerhetsarbetet görs i samarbete med andra trafiksäkerhetsaktörer. Målet med granskningen var att utreda om polisens trafiköövervakning har planerats och organiserats på ett sådant sätt att den har förutsättningar att verka med gott resultat.

Trafiksäkerheten har fått minskad betydelse inom statsförvaltningen

Finland har förbundit sig till det allmäneuropeiska målet att halvera antalet dödsfall i trafiken och förbättra trafiksäkerheten före 2020. I Finland dör färre personer i trafiken i förhållande till befolkningen än i EU-länderna i genomsnitt. Antalet dödsfall i trafiken har dock minskat mindre i Finland än i länder där det traditionellt har förekommit få dödsfall i trafiken.

Under de senaste fem åren har många av varandra oberoende utvecklingsförlopp lett till att beredningsarbetet gällande trafiksäkerheten har minskat på olika håll inom statsförvaltningen. Trafiksäkerhetsarbetet har hamnat i skuggan av mer akuta och synliga säkerhetshot, och de strategiska prioriteringarna har inriktats på annat. På lång sikt främjar denna trend inte uppnåendet av de mål som har satts upp för trafiksäkerheten och trafiköövervakningen.

Trafiköövervakningsresurserna har minskat

Resurserna för polisens trafiköövervakning och i synnerhet övervakningen av den tunga trafiken har minskat de senaste åren till följd av nedskärningar i anslagen till polisväsendet. I trafiköövervakningen tar sig detta uttryck i en minskning av antalet årsverken, minskad synlig trafiköövervakning och användning av trafiksektorernas resurser för andra uppgifter. Den nationella styrningen och samordningen av trafiköövervakningen har minskat. Polisinrättningarnas trafiksektorer ansvarar för att arbetsformer som är anpassade till resurserna utvecklas inom trafiköövervakningen.

Den strategiska styrningen av trafiköövervakningen har minskat de senaste åren

Den strategiska styrningen av trafiksäkerheten och trafiköövervakningen har minskat de senaste åren. Kommunikationsministeriet och Inrikesministeriet har inte utarbetat några gemensamma riktlinjer för utvecklingen av trafiksäkerheten och trafiköövervakningen sedan 2015. Jämfört med det tidigare principbeslutet innehåller statsrådets principbeslut om riktlinjer för trafiken (2016) endast få riktlinjer för polisens trafiköövervakning, och Inrikesministeriet har ingen trafiköövervakningsstrategi för polisen och inget program för utveckling av trafiköövervakningen.

Resultatstyrningen gällande polisens trafiköövervakning och trafiksäkerhetsarbetet har minskat under den granskade tidsperioden. Detta har delvis berott på att resultatstyrningen har riktats åt ett mer

strategiskt håll, så att man i resultatstyrningen prioriterar de områden som nämns i regeringsprogrammet eller områden som kräver särskild förändring. Principerna för resultatstyrningen förutsätter dock att även resultatstyrningen av basverksamheten ombesörjs. De årliga landsomfattande fokusområdena för trafikövervakningen avtalas i resultatsamtal mellan Polisstyrelsen och polisinrättningarna. Resultatstyrningen av trafikövervakningen skulle skärpas av att man i resultatstyrningsdokumenten lade vikt vid trafikövervakningens effektivitet.

Riksdagens förvaltningsutskott krävde att en utomstående utredning skulle genomföras beträffande effekterna av reformen Pora III, som förändrade trafikövervakningen, men ingen sådan utredning har gjorts. Det är viktigt att utvärdera hur framgångsrika de redan utförda förändringarna har varit, eftersom en utvärdering i efterhand stöder verkställandet av de kommande förändringarna.

Revisionsverkets rekommendationer

Inrikesministeriet borde stärka den strategiska styrningen och resultatstyrningen av trafikövervakningen och trafiksäkerheten samt utvärdera nödvändiga utvecklingsåtgärder inom trafikövervakningen och dess effektivitet.